

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Staatssecretaris

Deadline: 30-11-2020

Cc MVWS
MMZS

Directie Publieke
Gezondheid
OJGZ

Ontworpen door

5.1.2e, i.t.

T (070)- 5.1.2e

M (31) 5.1.2e

5.1.2e @minvws.nl

Datum Document

20 november 2020

Kenmerk

1785612-214629-PG

Bijlage(n)

2

nota

(ter beslissing)

5.1.2e

ring beleid op gezonde leefstijl

nms 5.1.2e

gemand
dig acc
27/11

1 Aanleiding voor deze nota

- U heeft in de preventiestaf van 15 november jl. gevraagd om tot een samenhangend pakket van acties te komen die een antwoord geven op de oproep van 5.1.2e cs om meer te doen aan een gezonde leefstijl.
- Ook MVWS heeft deze vraag gesteld naar aanleiding van het succes en positieve respons op de persconferentie en aandacht in het COVID-debat.
- In de COVID brief van 17 november staat dat het kabinet de oproep omarmt en gezond leven vanaf nu nadrukkelijker onderdeel zal maken van de communicatie over COVID-19. De brief stelt eveneens dat gezonde leefstijl meer prioriteit verdient voor de lange termijn en dat de staatssecretaris van VWS daarvoor de opties in beeld zal brengen.
- In het COVID debat van 18 november heeft MVWS toegezegd u te vragen in een volgende COVID-brief uitgebreid toe te lichten waar u mee bezig bent op het gebied van preventie en leefstijl. De voortgangsbrief Nationaal Preventieakkoord, die na uw akkoord gereed is voor verzending naar de Kamer, bevat overigens ook een uitgebreide toelichting.

2 Beslispunten, advies en mogelijk alternatief

1. U wordt gevraagd de NPA voortgangsbrief vóór verzending van de COVID-brief naar de Kamer te sturen. In de brief wordt verwezen naar de toezegging van MVWS in het COVID-debat.
2. U wordt gevraagd in te stemmen met de bijdrage voor de COVID brief die 8 december naar de Kamer gaat. Het tekstvoorstel vindt u in bijlage 1.
3. U wordt gevraagd in te stemmen met het voorgestelde pakket:
  - A. extra communicatie;
  - B. extra maatregelen.

3 Samenvatting en conclusies

U en beide ministers hebben recent van een grote groep medici,

wetenschappers en bestuurders een brief gekregen met een urgent verzoek tot een leefstijlcampagne tijdens de COVID-19 pandemie. Voor bredere maatschappelijke support is de website www.leefstijlencorona.nl opgezet door PON (Partnerschap Overgewicht Nederland).

Door artsen wordt gesignaleerd dat tijdens deze COVID-19 pandemie overgewicht of ernstig overgewicht (obesitas) tot een ernstiger beloop van COVID-19 leidt, onder meer via bijkomende aandoeningen (diabetes, hart- en longziekten en trombose), maar met name door een chronisch minder goed functionerend immuunsysteem. Een gezonde leefstijl kan al binnen enkele weken het immuunsysteem versterken. Dit geldt ook voor mensen met een normaal gewicht.

In de thematafel overgewicht van 13 november, heeft 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e tot de volgende acties opgeroepen:

1. massale media /TV campagne over de positieve effecten van een gezonde leefstijl (juist) in coronatijd;
2. belang gezonde leefstijl benoemen bij persconferentie;
3. koppel leefstijl-activiteiten die link tussen zorg- sociaal domein leggen.;
4. betere obesitas behandelingen (GLI implementatie, vergoeding farmacotherapie obesitas bij onvoldoende effect leefstijl);
5. primaire preventie: oa prijsprikkels, gezonder voedsel- en beweegaanbod.

Actie 2 is gevolg aan gegeven. Actie 3 krijgt momenteel vorm via de programma's Ketenaanpak Overgewicht volwassenen en Kind naar gezonder gewicht en 2Diabeat. 5.1.2e 5.1.2e 5.1.2e is bij deze programma's nauw betrokken. Gemeenten worden hierbij ondersteund bij het opzetten van een netwerk, bestaande uit professionals uit het sociaal- en zorgdomein, rondom de patiënt. Een goede implementatie van de GLI is onderdeel van de aanpak. Gelden hiervoor lopen volgend jaar af. Om deze aanpak de komende jaren in meer gemeenten te kunnen implementeren is € 5.1.2b structureel nodig (zie bijlage 2, overgewicht, E+F).

De overige acties zijn meegenomen in de hierna volgende voorstellen voor aanvullende maatregelen.

Toelichting bij beslispoint 3: maatregelen om gezonde leefstijl te intensiveren

Het gaat erom dat duidelijk is dat stappen naar een gezondere leefstijl voor iedereen haalbaar kunnen zijn. En dat iedereen zich daarmee beter beschermd voelt tegen een risicovol verloop van Covid, maar ook welvaartsziekten als diabetes. Je hoeft geen fitgirl of fitboy te worden die elke dag sport en alleen nog maar sla en gojibessen eet. Elke Nederlander kan eenvoudig zelf aan de slag. En binnen een paar weken heb je al resultaat. Misschien is dat op korte termijn niet eens zo duidelijk zichtbaar en voelbaar voor jezelf. Maar je weet dat je weerstand vooruit is gegaan. Dat is het idee waarover we het algemeen publiek gaan informeren en enthousiasmeren. Hoe je met relatief eenvoudige stappen je eigen immuunsysteem al in een paar weken kan verbeteren en hoe je dat volhoudt.

Parallel loopt een aanpak om met de energie die dit thema losmaakt in de samenleving ook intermediairen te motiveren deze boodschap te versterken richting hun eigen, specifieke doelgroep. Denk aan gemeenten, jongerenwerkers, werkgevers, zorgverleners. Zij kunnen de basisboodschappen en het

materiaal gebruiken en daar passende suggesties of interventies bij aanbieden.

We nodigen de aanjagers en ondertekenaars van de brief uit hun aanjagende rol verder in te zetten in hun netwerken en omgeving of in andere delen van de samenleving. Om als ambassadeurs op te treden en om het kabinet en de samenleving scherp te houden. We werken nog nader uit wie we betrekken als ambassadeur, wat we van hen verwachten in die rol en hoe we er voor zorgen dat die club van ambassadeurs heel actief iets toevoegt aan alle activiteiten rond dit thema en iedereen verder enthousiasmeert. Hiermee maak je hen deel van de oplossing.

Het succes van de communicatie hangt af van het vinden van concrete haalbare adviezen en voorbeelden die bij dit uitgangspunt horen. Het moet allemaal zo tastbaar mogelijk. In de categorie half uurtje wandelen per dag. Daar moeten de ambassadeurs ons ook bij helpen.

Er is een eerste inventarisatie gemaakt van de acties die ondernomen (kunnen) worden en een aanvulling zijn op het Nationaal Preventieakkoord.

A. Extra maatregelen op het gebied van communicatie

DCO gaat een leefstijlcampagne ontwikkelen om mensen te informeren en enthousiasmeren over de positieve effecten van gezonde leefstijl. De publiekscampagne wordt mogelijk onderdeel van de massa mediale campagne 'Alleen samen krijgen we corona onder controle'. Welke methoden, kanalen en middelen in te zetten wordt uitgewerkt. Daarbij ook aandacht voor de doelgroepen die met massa mediale communicatie moeilijker te bereiken zijn. Gedacht wordt aan een campagne die tevens een basis biedt die bijvoorbeeld gemeenten, zorgverleners, sportverenigingen kunnen gebruiken richting eigen achterban. Denk hierbij aan het beschikbaar stellen van een toolbox en mensen een podium geven als ambassadeur. Verschillende organisaties hebben al aangeboden hieraan mee te werken. Het is de bedoeling dat in het eerste kwartaal van 2021 de campagne zichtbaar is.

De kosten hiervoor bedragen, afhankelijk van precieze invulling, ca 5.1.2b

B. Extra maatregelen op gebied van gezonde leefstijl

In de tabel in bijlage 2 is zichtbaar per subthema hoe ook beleidsmatig structureel extra prioriteit kan worden gegeven aan een gezonde leefstijl. Met het zwaartepunt op de thema's overgewicht en bewegen. Specifiek hiervoor zijn twee scenario's opgenomen, waarbij het tweede scenario ambitieuzer is. In beide scenario's is een bedrag van € 5.1.2b opgenomen voor het beweegdeel van de GLI. Dit wordt nu niet vergoed vanuit de basisverzekering. Specifiek voor jeugd geldt dat met name wordt ingezet op de mentale weerbaarheid. Via bijvoorbeeld programma's van ZonMW worden nieuwe interventies onderzocht op effectiviteit.

Scenario 1: intensivering bestaande maatregelen

De extra maatregelen betreffen vooral een intensivering van bestaande maatregelen die effectief zijn en (daarmee) op draagvlak kunnen rekenen van veldpartijen.

Samengevat in onderstaande tabel:

	2021	2022	2023	2024	Structureel
Gezond gewicht/overgewicht					
Tabak/roken					
Problematisch alcoholgebruik					
Drugspreventie					
Mentale weerbaarheid			5.1.2b		
Bewegestimulering					
Financiële toegankelijkheid sport					
Totaal scenario 1					

Totaalbedragen in euro's x1000

* Dit bedrag is ook geclaimd bij Financiën in het kader van het breed pakket maatregelen voor de middellange termijn ivm corona (besluitvorming 1 december)

Scenario 2

Om overgewicht op lange termijn tegen te gaan kunnen we de gezonde basisschool van de toekomst uitrollen, bijvoorbeeld allereerst alleen in de lage SES wijken. Daarnaast kunnen we meer inzetten op 'Bewegen het nieuwe normaal' zodat Nederland in 2040 aan de beweegrichtlijn voldoet.

	2021	2022	2023	2024	Structureel
Invoering Gezonde Basisschool vd Toekomst lunch + bewegen in lage SES wijken.					
Inzet buurtsport-coaches en extra middelen sportakkoord			5.1.2b		
Totaal scenario 2					

Totaalbedragen in euro's x1000

Financiering

Er is nog geen budget voor de voorgestelde intensivering van maatregelen en voor de extra inzet op communicatie. De volgende routes zijn denkbaar.

Route 1 (corona-route, 2021)

Voor de benodigde middelen in het kader van de coronabestrijding, is er een directe lijn met het ministerie van Financiën om kosten voor bijvoorbeeld de GGD-en te kunnen financieren. Nu op een intensivering van acties gericht op een gezonde leefstijl wordt aangedrongen met het oog op de weerbaarheid voor COVID-19, kan de optie worden verkend om langs deze directe lijn middelen te krijgen. Ambtelijk verwachten we hier geen akkoord op te krijgen

met als argument dat het om indirecte kosten gaat. Advies is daarom om deze optie met minister Hoekstra te bespreken. Bij voorkeur vanuit alle drie de bewindspersonen.

Route 2 (EU-route, 2022, 2023)

De *Recovery and Resilience Facility* (RRF) is (het grootste) onderdeel van het herstelinstrument van de Europese Commissie (EC). EZK verwacht dat Nederland in aanmerking komt voor ongeveer 5.1.2b aan middelen. Hiervoor moet Nederland een *Recovery and Resilience Plan* (RRP) bestaande uit hervormingen en investeringen indienen bij de EC. Er gelden bepaalde voorwaarden. Besluitvorming over het plan wordt overgelaten aan het volgend kabinet. Ten behoeve van de formatie inventariseren FIN/EZK maatregelen die voldoen aan de voorwaarden.

Departementen worden gevraagd om voor 8 januari as. voorstellen voor additionele investeringen/hervormingen aan te leveren.

Inzet op aanpak leefstijl om het immuunsysteem van Nederlanders te versterken en automatisch ook gezondheidsverschillen aan te pakken zou een inzet kunnen zijn. Gelden komen beschikbaar vanaf 2022. Claims worden pas in behandeling genomen vanaf € 5.1.2b euro en vooralsnog is onduidelijk of inzet op leefstijl een kans maakt en of deze route een reële kans biedt.

Route 3 (extra algemene middelen, structureel)

De reguliere route bewandelen om extra middelen te krijgen op de VWS-begroting 2021 en verder. Dat zou betekenen dat voor de VJN 2021 een claim moet worden ingediend.

Route 4 (herschikking binnen VWS begroting)

Route 5 (motie Groen Links, 2021 > route 4)

In bijlage 2 zijn veel maatregelen opgenomen die voor wat betreft tabak, alcohol en overgewicht ook voor motie Renkema (GL) zijn aangeleverd ten behoeve van het begrotingsdebat. Motie Renkema zal echter alleen in middelen voorzien voor 2021 zijn en dient te worden gefinancierd binnen de eigen DGV kolom. Incidentele financiering verhoudt zich niet heel goed tot de structurele langjarige inzet bij programma's waarbij we vertrouwen hebben dat het werkt.

Deze actie als gevolg van roep uit samenleving, kan wel bijdragen om structureel nieuwe (COVID) gelden aan te boren voor gezonde leefstijl en verbetering weerstand van inwoners van Nederland. Motie staat nu op 'oordeel Kamer'.

Advies is om de bovengenoemde routes op korte termijn verder te verkennen ambtelijk.

4 Draagvlak politiek

De roep om meer inzet op een gezonde leefstijl en om als overheid hier een actieve rol in te pakken, krijgt veel steun uit de Kamer.

5 Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Het feit dat op de persconferentie en in het COVID-debat expliciet aandacht is besteed aan een gezonde leefstijl, kon rekenen op veel enthousiasme. Zo gaf mevrouw 5.1.2e ook aan. Ze ziet uit naar een campagne en acties.

- 6 Financiële en personele gevolgen**
De voorgestelde maatregelen vergen nog financiële dekking.
- 7 Juridische aspecten en haalbaarheid**
Nvt.
- 8 Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)**
Deze nota is een gezamenlijk product van directies VGP en PG en in samenwerking met directies Jeugd en Sport opgesteld. Directie FEZ is geïnformeerd en wordt bij verdere uitwerking betrokken gelet op de mogelijke financiële consequenties.
- 9 Gevolgen administratieve lasten**
Nvt.

5.1.2e

5.1.2e

Bijlage 1: voorstel passage Covid-19 brief 8 december

Zoals ik in mijn brief van 17 november heb aangegeven omarmt het kabinet de oproep om gezond leven een nadrukkelijker onderdeel te maken van onze aanpak en van de communicatie over COVID-19. Tijdens het debat van 18 november heb ik toegezegd toe te lichten waar staatssecretaris Blokhuus mee bezig is op het gebied van preventie en leefstijl.

Op het gebied van een gezonde leefstijl bevat het Nationaal Preventieakkoord een veelheid van maatregelen. Recent heeft de staatssecretaris u uitgebreid geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van de maatregelen uit het Nationaal Preventieakkoord. (dd PM¹).

De coronacrisis maakt zichtbaarder dan ooit hoe belangrijk een gezonde leefstijl is. In de oproep van artsen, wetenschappers en bestuurders wordt wederom aangegeven dat overgewicht bij COVID-19 patiënten kans op een ongunstig ziektebeloop vergroot. Daarbij geven ze duidelijk aan, dat ook kleine stappen binnen enkele weken een positief effect kunnen hebben op het immuunsysteem. En uiteindelijk op de druk van de zorg. Denk aan het effect van elke dag een half uurtje wandelen, goed slapen en gezond eten.

Iets aan je leefstijl veranderen is lang niet altijd makkelijk. Op bepaalde momenten – momenten van risicoperceptie - zijn mensen ontvankelijker voor leefstijladviezen en gedragsverandering dan anders. Covid-19 is zo'n moment. Daarom grijpen we dit moment aan om mensen te motiveren. We ontwikkelen we een publiekscampagne waarmee we iedereen in Nederland heel praktisch laten zien welke kleine stappen mensen zelf kunnen zetten om gezond te blijven. We willen mensen daarover informeren en enthousiasmeren. Laagdrempelig en haalbaar voor een grote groep.

De boodschap, kanalen en middelen worden op dit moment uitgewerkt. Ook is er aandacht voor doelgroepen die met massa mediale communicatie moeilijker te bereiken zijn. We denken een basis naar te zetten die gemeenten, zorgverleners, jongerenwerkers, werkgevers, zorgverleners, sportverenigingen kunnen gebruiken richting eigen achterban. Bijvoorbeeld om lokale initiatieven te verstevigen en verder te brengen. Denk hierbij aan het beschikbaar stellen van een communicatietoolbox en mensen een podium geven als ambassadeur. Verschillende organisaties hebben al aangeboden hieraan mee te werken. We maken gebruik van de energie die de brandbrief heeft losgemaakt. Uiteraard in samenhang met de bestaande en de versterkte beleidsinzet.

Ook vragen we de aanjagers en ondertekenaars van de brief hun aanjagende rol verder in te zetten in hun omgeving of andere delen van de samenleving. Daarmee houden zij het kabinet en de samenleving scherp.

Omdat een gezonde leefstijl juist ook op de lange termijn prioriteit verdient, wil dit kabinet het beleid op de thema's overgewicht, roken, problematisch alcoholgebruik, sport en bewegen en mentale weerbaarheid intensiveren en daarin investeren. Omdat op deze thema's de meeste ziektelast te voorkomen is. Investeren in de korte termijn oplossingen of een stevig campagne is van groot belang, maar het kan niet zonder een meer duurzame inzet op preventie, en niet zonder de inzet van diverse partijen. Samen met onder andere alle partijen die het Nationaal Preventieakkoord hebben ondertekend, is en blijft de inzet dat de inwoners van Nederland niet alleen deze coronacrisis gezonder doorkomen. Effectieve preventie verhoogt de kwaliteit van leven en voorkomt onnodige leefstijl gerelateerde ziektelast en de daaruit volgende zorg. Bovendien kunnen we met een betere weerstand een eventuele volgende virusinfectie tegemoet treden.

Gezondheid van mensen moet meer centraal komen te staan. De focus ligt in onze systemen nu te veel op het genezen van ziekten of het geven van zorg. Medio december wordt de discussienota Toekomst voor de Zorg in consultatie gebracht. In deze nota zijn diverse beleidsopties opgenomen met het oog op de houdbaarheid van het zorgstelsel. Preventie en gezondheid is één van de drie aandachtsgedebieden waarop een versnelling van veranderingen nodig wordt geacht. De opties zijn onder meer gericht op het minder vrijblijvend maken van de inzet van gemeenten op gezondheidsbevordering en op het bouwen van een regionale preventie-infrastructuur waarin samenwerkingsafspraken tussen gemeenten en zorgpartijen gemaakt worden.

¹ Nummer kamerbrief voortgang preventieakkoord

In de bijlage presenteert de staatssecretaris de opties zoals beloofd, waar dit kabinet structureel extra middelen voor zal inzetten, voor een gezonder Nederland.

Passage Covid-19 brief 17 november:**16. Gezond Leven als onderdeel van de COVID-19 aanpak**

Zoals donderdag 12 november jl. in het Algemeen Overleg Arbeidsmarkt door de minister voor MZS is toegezegd, reageer ik namens de staatssecretaris van VWS bij dezen op een oproep van een grote groep medici, wetenschappers en bestuurders. Deze groep heeft het kabinet opgeroepen om gezond leven vanaf nu een nadrukkelijker onderdeel te maken van onze aanpak en van en communicatie over COVID-19. Die oproep omarmt het kabinet van harte.

Artsen signaleren dat tijdens deze COVID-19 pandemie overgewicht of ernstig overgewicht (obesitas) tot een ernstiger beloop van COVID-19 leidt, onder meer via bijkomende aandoeningen (diabetes, hart- en longziekten en trombose), maar met name door een chronisch slechter functionerend immuunsysteem.

Een gezonde leefstijl kan al binnen enkele weken het immuunsysteem versterken en de gezondheid en weerstand van een ieder verbeteren. Het heeft ook bewezen positieve effecten op het mentale welzijn. Artsen geven aan dat kleine veranderingen, zoals elke dag een half uurtje wandelen, al groot verschil kunnen maken. Het maatschappelijk belang van voldoende bewegen kwam ook nadrukkelijk naar voren in een oproep van prominenten uit de sport en beweegsector op 22 mei jl.

Onder de vlag "zorg goed voor jezelf" zijn sinds de zomer al leefstijladviezen opgenomen over voeding, bewegen, roken en alcohol. Deze adviezen zijn onderdeel van 'Alleen samen krijgen we corona onder controle'. De komende periode willen we de communicatie rondom leefstijl verder versterken. Hoe dat precies zal worden aangepakt, wordt nu uitgewerkt.

Belangrijk om te vermelden is dat het voor mensen met (ernstig) overgewicht mogelijk is om via het basispakket gebruik te maken van gecombineerde leefstijlinterventies (GLI), een leefstijlprogramma waarin wordt gecoacht op een duurzame gedragsverandering op voeding en bewegen. Huisartsen kunnen mensen daarover informeren en hen doorverwijzen. Het ministerie werkt met betrokken partijen aan een communicatieaanpak om de GLI meer voor het voetlicht te brengen.

Werken aan een gezonder Nederland heeft onze volle aandacht. Dat doen we onder andere met het Nationaal Preventieakkoord, waaruit dit najaar bijvoorbeeld de publiekscampagnes PUUR (stoppen met roken) en alcoholbewustzijn zijn gestart. We grijpen dit moment aan om extra onder de aandacht te brengen dat een kleine verandering in leefstijl al een positief effect heeft op je gezondheid.

Voor de lange termijn verdient gezonde leefstijl meer prioriteit, de staatssecretaris van VWS zal daarvoor opties in beeld brengen.

Bijlage 2 Extra inzet gezonde leefstijl

Aanleiding: oproep medici (5.1.2e) tijdens COVID-19 inzet op leefstijl te intensiveren, ter versterking van weerstand/immuunsysteem
Dd 19/11/2020

Scenario 1

Overgewicht:

- Algemene preventie jeugd:
  - o Verdere uitrol van gezonde, beweegvriendelijke schoolpleinen en krijgt JOGG een impuls met oog op toename aantal deelnemende gemeenten. En kunnen meer coaches opgeleid worden tot 'coach gezonde kinderopvang'. Dit laatste is nodig, want er is altijd meer vraag naar trainingen dan de financiële ruimte.
  - o Gezonde School van de toekomst; pilot meer bewegen en gezonde schoollunch op 4 scholen in Limburg verbinden met de bredere landelijke Gezonde School aanpak en stap voor stap verder implementeren. Ook (de omgeving van) middelbare scholen moet fors gezonder worden, dit zal worden opgenomen in dit programma.
- Gezonde voedselomgeving:
  - o Een publiekscampagne op aanpakken van overgewicht en stimuleren schijf van 5.
  - o De gezonde keuze makkelijker maken in de voedselomgeving; supermarkten, sportkantines, horeca/fastfood, etc. Vanwege de grote hoeveelheid aanbieders van ongezonde voeding is nog veel werk aan de winkel.
- Terugdringen overgewicht:
  - o Verbetering van de integrale zorg voor kinderen en volwassenen met overgewicht en obesitas, en zorgen voor samenwerking tussen de professionals uit het sociaal domein én het zorgdomein via Ketenaanpak Overgewicht en Obesitas Volwassen en Kinderen (Kind Naar Gezonder Gewicht). Hierin is Partnerschap Overgewicht Nederland waar 5.1.2e 5.1.2d 5.1.2e bij zit een belangrijke partij.
  - o Het programma 2 Diabeat, voor betere integrale zorg en ondersteuning bij mensen met diabetes.
  - o Wordt CGL (Centrum gezond leven) gefinancierd voor hun inzet op de GLI. Hun inzet voor de GLI is aanzienlijk en van belang, terwijl middelen hiervoor komende jaren wegvallen.

Roken:

- Verbreden en verbeteren stoppen-met-roken (SMR)-ondersteuning
- Voortzetten extra inzet Trimbos op ondersteuning zorgprofessionals bij SMR, SMR bij jongeren, publieksinformatie en de kennisfunctie roken
- Versterking inspectiecapaciteit en juridische capaciteit NVWA tabak in verband met groot aantal nieuwe wettelijke maatregelen
- Voortzetten extra inzet op meerjarige campagnes

Alcohol:

- Een forse impuls aan de campagnes: meer bewustwording van de schadelijkheid van alcohol en eigen alcoholgebruik en versterking van de norm NIX 18
- Vervolgen en borgen van ondersteunende acties om de naleving DHW in de horeca, supermarkten, sport en slijterijen te verbeteren
- De onderzoeksagenda voortzetten zodat er handelingsperspectieven ten aanzien van maatregelen rond alcohol en marketing, verkooppunten en prijs in Nederlandse context ontwikkeld.
- Versterking en breed implementeren van de keten op terrein van vroegsignalering en doorverwijzing in verschillende domeinen.

Bewegestimulering :

Doel is dat 75% van de Nederlanders aan de beweegrichtlijn gaat voldoen in 2040 (Bewegen het nieuwe normaal) De inzet is met name gericht op groepen met grote beweegarmoede (bv: lage SES en ouderen). We zetten in op (1)het versterken van de randvoorwaarden van het lopende sportbeleid, (2)een intensivering van het sport-en beweegbeleid en (3) het vergroten van de financiële toegankelijkheid. De intensivering (onderdeel 2) zal beleidsmatig ook worden ingebracht als inzet van VWS in het interdepartementale project 'bewegen het nieuwe normaal'. De routekaart hiervoor is voorzien in april 2021.

Versterking sport en beweegbeleid/Randvoorwaarden :

- A. Scholing bestaande en nieuwe buurtsportcoaches en flankerend beleid VSG; ;Nieuwe en bestaande buurtsportcoaches moeten toegerust worden op de taak die zij in de preventieketen krijgen. (scholingsinzet obv schatting VSG)
- B. Activiteit in beweegdeel van de GLI vergoed: 5.1.2b (gemiddeld sportlidmaatschap)*7000 (deelnemers GLI). Marge is verwachte groei deelnemers GLI. Implementatie via SPUK gemeente (lokale subsidie aan sportaanbieders)
- C. wetenschappelijke missies, challenges, experimenten en living labs t.b.v. vernieuwende concepten voor sport/bewegen voor met name lage SES en ouderen. Denk o.a. onderzoek/innovaties op plaatsen waar mensen weinig bewegen)

(Financiële) toegankelijkheid sport

Landelijke aanpak t.b.v. het verlagen van financiële drempel voor deelname lage SES groepen (Bv: uitbreiding Jeugdfonds sport en cultuur, volwassenenfonds) Implementatie via jeugdfonds sport en cultuur en volwassenenfonds.

Drugs/Lachgas

- De corona-crisis zorgt voor nieuwe uitdagingen binnen drugspreventie. Bestaande preventie en voorlichtingskanalen zijn doorgaans niet of beperkter beschikbaar terwijl data laat zien dat drugsgebruik tijdens de intelligente lockdown, fase van versoepelingen en de gedeeltelijke lockdown doorgaat. Drugsgebruik verlaagt daarnaast de weerstand en verveling, gevoelens van stress, angst en uitzichtloosheid kunnen drugsgebruik versterken wat de weerstand dubbel aantast.

Versterken mentale weerbaarheid jongeren

- Digitale ondersteuning van jongeren op gebied van mentale gezondheid (bv. bijdragen aan door ontwikkelen één of meerdere apps, websites etc, mogelijk met specifiek aandacht voor studentenpopulatie)
- Versnellen lokale initiatieven jongeren helpen jongeren (zoals Great Minds van NJR of @Ease)
- Beschikbaar stellen/verspreiden kennis via de reguliere kennisinstututen zoals NJi, Trimbos, Pharos, NCJ, etc.

Jaren	2021	2022	2023	2024	Structureel
Gezond gewicht/overgewicht	5.1.2b				
A. Gezonde school(pleinen) +JOGG impuls + Gezonde Kinderopvang	5.1.2b				
B. Doorontwikkeling Gezonde school(lunch)	5.1.2b				
C. Publiekscampagne overgewicht/schijf van 5	5.1.2b				
D. Gezondere Voedselomgeving/schijf van 5	5.1.2b				
E. Uitbouw Ketenaanpak Overgewicht en Obesitas Volwassen en kind	5.1.2b				
F. Uitbouw aanpak 2Diabeat (diabetes)	5.1.2b				
G. Betere ondersteuning en stimulering GLI	5.1.2b				
Tabak/roken	5.1.2b				
A. Campagnes roken: SMR-campagne, extra middelen Stoptober, Smoke Free Challenge voor scholen, NIXzonderID voor leeftijdsgrens. Structureel	5.1.2b				
B. Intensiveren SMR en rookvrije zorg en gemeenten: diverse projecten voor verbreden en verbeteren SMR-ondersteuning. SMR rookvrije zorg tot 2025, gemeenten/GGD-en van 2022 t/m 2024.	5.1.2b				
C. Verlengen extra inzet Uitbreiding Versterking roken NPA Trimbos met uiteenlopende acties zoals ondersteuning zorgprofessionals bij SMR, SMR bij jongeren, publieksinformatie, uitbreiding kennisfunctie roken.	5.1.2b				
D. Versterking inspectiecapaciteit en juridische capaciteit NVWA tabak. 2 mln	structureel				
Problematisch alcoholgebruik	5.1.2b				

Jaren	2021	2022	2023	2024	Structureel
<p>A. Campagnes gericht op bewustwording schadelijkheid alcohol, eigen drinkgedrag, nix 18, nieuwe alcoholwet In 2021 5.1.2e</p> <p>B. Acties gericht op verbetering naleving (gewijzigde) van DHW in horeca, supermarkten, sport en slijterijen In 2021 5.1.2e</p> <p>C. Vervolgonderzoeken naar handelingsperspectieven op prijs, marketing en beschikbaarheid (MUP, verkooppunten, kennisagenda marketing) In 2021 5.1.2e</p> <p>D. Vroegsignalering door inzet interventies, ondersteuning eerste lijn en versterking van de keten In 2021 5.1.2e</p>					
<p>Drugspreventie</p> <p>A. Ontwikkelen van een lachgasinterventie voor personen met problematisch/hoogfrequent gebruik vergelijkbaar met de GHB-aanpak. Doorontwikkeling van de interventie in een handreiking en een implementatietraject in meerdere gemeente</p> <p>B. Voorlichting over lachgas op specifieke doelgroepen (jongeren met een niet-westerse migratieachtergrond en praktisch opgeleide jongeren) versterken.</p> <p>C. Voorlichting over drugsgebruik in de thuissituatie of op huisfeesten/illegale feesten met betrekking tot het heroverwegen en uitstellen van drugsgebruik, coping gedrag, gezondheidsrisico's en het voorkomen van incidenten via gerichte campagnes.</p> <p>D. Voorlichting en het bieden van handvatten om na de lockdown overmatig of excessief drugsgebruik te voorkomen.</p> <p>E. Extra ondersteuning van scholen om ten tijde van corona voorlichting te blijven geven over drugsgebruik.</p>	5.1.2b				
<p>Mentale weerbaarheid</p> <p>A. Digitale ondersteuning</p> <p>B. Versnellen lokale initiatieven</p> <p>C. Verspreiden kennis</p>	5.1.2b				
<p>Bewegestimulering</p> <p>A. Scholing bestaande en nieuwe buurtsportcoaches en flankerend beleid VSG (5.1.2e structureel))</p> <p>B. Activiteiten beweegdeel GLI (5.1.2e struc.)</p> <p>C. Missiegedreven onderzoek en innovatie 'bewegen' (5.1.2e struc.)</p>	5.1.2b				
Financiële toegankelijkheid sport					
Totaal (in euro's x 1.000)	5.1.2b				

Extra Scenario 2:**Overgewicht***Gezonde Basisschool van de Toekomst*

Uit onderzoek blijkt dat er een effect te zien is op de Body Mass Index (BMI) en de buikomtrek van kinderen op de scholen met extra beweegaanbod (beweegschool) en op scholen met gezonde schoollunches in combinatie met extra beweegaanbod (Voeding- en beweegschool). Het BMI of buikomvang is niet gemeten bij scholen waar alleen een gezonde schoollunch is aangeboden. De kosten voor landelijke implementatie zijn € 5.1.2b per jaar voor de gezonde schoollunch, € 5.1.2b miljoen per jaar voor het beweegaanbod of € 5.1.2b per jaar voor beide. Een alternatief voor landelijke implementatie zou kunnen zijn dat het programma alleen op lage SES-scholen wordt aangeboden. De ingeschatte kosten zijn dan respectievelijk € 5.1.2b per jaar. Voor VWS is het programma Gezonde School het primaire kanaal als het om onderwijs gaat. Een gezonde schoollunch en meer tijd en aandacht voor bewegen zouden een aanvulling daarop kunnen zijn.

In dit scenario wordt gekozen voor de minimale implementatie: de programma's worden alleen ingevoerd op basisscholen in gemeenten met inwoners met een lage sociaaleconomische status (SES). De minimale implementatievariant geeft een indicatie van het aantal kinderen dat kan worden bereikt wanneer voorrang wordt gegeven aan implementatie in gemeenten met een hoog percentage van lage inkomens en/of lage SES. Uit de meeste recente cijfers blijkt dat in 37 Nederlandse gemeenten ten minste 10% van de kinderen opgroeide in een gezin met een laag inkomen (Nederlands gemiddelde: 8,1%). In deze gemeenten samen wonen 110.000 kinderen. Op basis van de Nederlandse leeftijdsopbouw zouden hiermee 54.324 kinderen bereikt kunnen worden. Dit is 4% van de vier tot twaalfjarigen in 2022. Deze variant kost naar verwachting € 5.1.2b per jaar.

Sport en Bewegen*Intensivering sportbeleid/inzet "bewegen het nieuwe normaal"*

- A. Extra buurtsportcoaches: Extra buurtsportcoaches dragen bij aan verbinden preventiepartners en sportaanbieders op lokaal (wijk) niveau, geven begeleiding bij het beweegdeel in GLI en leiden toe naar sport (na GLI). Inzet m.n. voor lage SES (volwassenen), ouderen en schoolsport (zowel PO,VO (VMBO) en MBO). Implementatie d.m.v. nieuwe SPUK (ivm gerichte aansturing BSC's). 70 K per fte (hoger opgeleide BSC t.b.v. lage SES, ouderen), cofinanciering vanuit gemeente 40%
- B. Aanvullende middelen voor implementatie sportakkoord (lokaal ingezet voor de ondersteuning van de sportclub, sportondernemer, de buitenruimte/bevorderen beweegvriendelijke omgeving, beweeginitiatieven, sportpassen jeugd). Implementatie via uitkeringsbudget Sportakkoord (SPUK)

	2021	2022	2023	2024	Structureel
Overgewicht					
A. Invoering Gezonde Basisschool v.d. Toekomst lunch + bewegen in in lage SES wijken.					
Sport en Bewegen					
A. Extra buurtsportcoaches			5.1.2b		
B. Aanvullende middelen implementatie Sportakkoord					
Extra Totaal scenario 2					

Totaalbedragen in euro's *1000